

Макаренко Я.В., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Миронець О.М., к.ю.н.

АДМІНІСТРАТИВНА РЕФОРМА ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ПРОЦЕСУ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

Складний процес демократичної трансформації, який нині переживає Україна і який безпосередньо пов'язаний з реалізацією «конституційної тріади» щодо побудови в Україні демократичної, соціальної та правової держави з надзвичайною гостротою ставить перед вітчизняними конституціоналістами проблеми взаємозв'язків між загальним процесом реалізації Конституції України та проведенням змістовних реформ у тих чи інших сферах функціонування державної влади. Однією з найбільш складних та важливих сфер зазначеного реформування є державне управління. І це зрозуміло, адже як вважає Д. Бітем, демократія – це не лише сукупність демократичних інститутів, але й певний спосіб дій влади, які включають в себе в першу чергу політичні та адміністративні дії [1, с. 27].

Свого часу про значущість адміністративної реформи для процесу реалізації Конституції України попереджав Ю. Тодика. Він зауважує, що доволі часто на шляху реалізації конституції стоїть саме відсутність ефективної управлінської структури, яка б забезпечувала практичне втілення державою тих вимог, які зафіксовані на конституційному рівні. Водночас, шляхом аналізу процесу практичної реалізації конституції Ю. Тодика аргументовано доводить, що ефективність цієї реалізації значною мірою визначається якістю виконавчо-розпорядчої діяльності державного апарату. Адже, загальна логіка конституційного процесу (в тому числі й процесу реалізації Конституції України) об'єктивно передбачає, що система органів державної влади має бути організована в такий спосіб, щоб вона була здатна реалізовувати конституційно визначені задачі та функції держави [2, с. 576].

Реалізація Конституції України вимагає існування ефективної системи взаємодії всіх гілок державної влади навряд чи потребує свого теоретичного доведення. Але кажучи про системні зміни на рівні державної влади, не можна забувати, що в межах кожної з владних гілок повинні, в свою чергу, відбутися відповідні трансформації, які змінивши, так би мовити, «обличчя» цієї влади, дозволи б їй по-новому взаємодіяти з іншими. Недарма наразі доволі часто лунає теза про те, що адміністративна реформа повинна забезпечити розробку нової ідеології

виконавчої влади, яка б дозволила кардинально змінити як її суть, так і її сприйняття громадянами. Про те, що проведення адміністративної реформи передбачає подібну зміну в сфері виконавчої влади прямо пише І. Коліушко, який зазначає, що адміністративна реформа – це не лише підвищення ефективності виконавчої влади, а впершу чергу переорієнтація її функцій на потреби людини [3, с. 107].

В. Авер'янов стверджує, що за самою своєю суттю адміністративна реформа є комплексом узгоджених між собою заходів, спрямованих на суттєве підвищення рівня керованості життєво важливих процесів у суспільстві, забезпечення і захист прав і свобод людини, шляхом науково обґрунтованого створення ефективно працюючого механізму державного управління, розвитку адміністративного законодавства, покращення кадрового, інформаційно-технічного і фінансово-економічного забезпечення органів виконавчої влади [4, с. 145].

У процесі реалізації Конституції України виконавчій гілці влади насправді відводиться надзвичайно важлива та специфічна роль. Адже, на відміну від інших гілок державної влади, в даному випадку йдеться не лише про дотримання конституції та неухильне виконання її приписів, але й про реалізацію такої функції як практичне забезпечення виконання заснованої на конституції державної політики в сфері прав людини, соціально-економічного розвитку, охорони правопорядку тощо. При цьому, як пише вже згадуваний вище Ю. Тодика, складність реалізації Конституції України органами виконавчої влади пов'язана з тим, що, з одного боку, в Україні досі залишається вкрай складною соціально-економічна ситуація, а з іншого боку – доволі високими стандартами, які закріплюються Конституцією (це такі норми як визнання України соціальною державою, право громадян на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, доступність і безоплатність вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах тощо) [5, с. 27].

Отже, процес реформування системи виконавчої влади має особливе значення для реалізації Конституції України, оскільки саме на цю гілку державної влади лягає основний тягар щодо виконання Конституції та законів України в частині їх практичної реалізації, а також гарантування й забезпечення зафіксованих в них норм, принципів і положень.

Література

1. Визначення і вимірювання демократії / за ред. Д. Бітема; пер. з англ. Ганна Хомечко. Львів: Літопис, 2005. 318 с.
2. Тодика Ю.М. Конституція України: проблеми теорії та практики. Харків, 2000. 608 с.
3. Коліушко І.Б. Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні: монографія. Київ: Факт, 2002. 260 с.

4. Авер'янов В.Б. Державне управління у змісті предмета адміністративного права. Вісник Академії правових наук України. 2004. С. 145-146.

5. Тодика Ю.М. Фактори реалізації Конституції України. Вісник Академії правових наук України. 2002. С. 27-29.

УДК 351.82(477)(073)(043.2)

Матвієць С.Я., курсант,
Київський інститут Національної гвардії України, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Бейкун А.Л., к.ю.н., доцент

БАГАТОКОМПОНЕНТНІ ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ НЕДЕРЖАВНИХ СУБ'ЄКТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

Державно-правовий розвиток підтверджує глибокий висновок видатного англійського мислителя Г. Спенсера про ускладнення функцій держави по мірі її еволюційного розвитку та спеціалізацію її органів. Набір цих напрямів діяльності (функцій) постійно розширюється, вони ускладнюються і деталізуються. Однак, є серед них такі, які притаманні державі за самою її природою, від виникнення. Правоохоронна функція є однією з них. Принципово важливе завдання держави – забезпечення загальнообов'язковості приписів права, підтримання їх силою легального примусу, а також охорона суб'єктивних прав і об'єктивного права і їх відновлення у випадку порушення. Правоохоронна діяльність як невід'ємна складова юридичної практики є обов'язковим елементом такого базового і найбільш комплексного у світі правової дійсності утворення як правова система. Водночас, вона є функцією держави, яка також ускладнюється, структурується, проявляється в діяльності все нових суб'єктів – органів держави. Дискусії про сутність правоохоронної функції тривають, всебічно досліджуються науковцями, такими як О.М. Бандурка, О.І. Безпалова, С.М. Гусаров, В.Г. Фатхутдінов та багато інших [1, с. 56].

Як відомо, категорія «національна безпека України» є багатокомпонентним та багатоаспектним поняттям, і для її активної практичної реалізації повинні тісно співпрацювати майже всі внутрішні та зовнішні державні системи. Отже, державні органи України, які відповідно до своїх повноважень здійснюють захист національних інтересів, прийнято позиціонувати як такі, що входять у сектор безпеки і оборони.

Г.А. Гончаренко констатує, що сектор безпеки і оборони України